

„UDRŽITELNÁ A ŽIVOTASCHOPNÁ MĚSTA“

ZPRÁVA Z 9. KONFERENCE URBANISTICKÉHO A REGIONÁLNÍHO VÝZKUMU V RÁMCI KOMISE PRO LIDSKÁ SÍDLA OSN V LEEDSU

V anglickém Leedsu se ve dnech 9.–12. 6. 2002 konala již devátá konference k urbanistickému a regionálnímu výzkumu, organizovaná Komisí pro lidská sídla Evropské hospodářské komise. Konference se zúčastnili za Českou republiku zástupci MMR.

Předsedou konference byl zvolen pan John Zetter z Velké Británie, který mj. několik let spolupracoval s MMR na koncepci nového stavebního zákona a je dobře znám mezinárodní odborné veřejnosti. Místopředsedkyní byla zvolena paní Miroslava Pašková, ředitelka Odboru územního plánování MŽP Slovenské republiky.

Závěry konference se soustřeďují zejména na udržitelný rozvoj měst z hlediska sociálního a ekonomického a jsou velmi inspirativní i pro tvorbu nového stavebního zákona u nás.

Ve zkrácené verzi vám je nyní předkládáme.

Konference stanovila tři témata:

- Městská společnost a ekonomie: dosažení sociální rovnosti prostřednictvím efektivních plánovacích zásad a nástrojů.
- Zlepšení městské výkonnosti: městská struktura a ekosystémy.
- Správa a městská organizace: integrované rozhodování.

Na základě zpráv a dalších podkladů k těmto příspěvkům a na základě diskuse

v průběhu konference byly formulovány následující závěry:

– Pro posouzení životaschopnosti a udržitelnosti měst je nutno vzít v úvahu širší vlivy. Například ekonomická globalizace, migrace a změny klimatu dopadající na městská území. Města pak nejsou kompletními správci svého osudu. Strategie a plány, které s tímto nepočítají (např. nemají dostatečnou flexibilitu) jsou v nevýhodě.

– Různé nerovnosti – ekonomické, sociální a ekologické – vyrůstají ze vzájemné hry různých vlivů (včetně vlivu individuálního chování). Redukce nerovností je možno dosáhnout nezbytnými opatřeními ad hoc (např. zlepšení úrovně bydlení, dopravy, kvalifikace lidí), ale mohou být řešeny na hlubší systematické úrovni.

– Všeobecně je nutno vzít v úvahu, že zkoumání chování ve městě neznamená odstranění dosavadních technik měst-

- ského a regionálního monitorování, výzkumu, analýz a plánování. Nový by měl být komplementární přístup k plánování využití území, řízení daní, urbanistickému řešení a mechanismům podporujících sociální rovnost.
- Na 9. konferenci bylo diskutováno o definici udržitelného rozvoje, která musí uvažovat o rizicích. Strategie, která vede k identifikaci přijatelné úrovně rizika – environmentálního, ekonomického, sociálního – může poskytovat racionální základ pro dosažení udržitelného rozvoje. Poznatkem konference je, že lepší porozumění rizikům je cenný příspěvek k tvorbě životaschopného a udržitelného města.
 - Důležitým východiskem je také ideologie plánování měst. Ideologie představuje základní kontext chování lidí ve městě. Ideologie úzce souvisí s výzkumem chování obyvatel.
 - Z výsledků výzkumu v regionu EHK je zřetelné, že se v různém čase, v různých zemích a v různých městech uplatňují diferencované priority. Tyto městské změny nevyhnutelně respektují méně „sofistikované“ prvky udržitelného rozvoje, jsou-li vystaveny tak základním hrozbám jako jsou výsledky války, přírodních katastrof anebo dlouhodobého nedostatku investic.
 - Proto se objevuje nová výzva pro urbanisty, aby se v těchto oblastech věnovali především řešení základních problémů, na něž budou navazovat problémy více sofistikované. Například bytová politika, která se nezabývá pouze zlepšením kvality legálního bytového fondu, ale řeší i problematiku ilegálního bydlení, bude v lepší pozici pro zajištění udržitelného rozvoje.
 - Existuje více způsobů jak shromažďovat informace o chování účastníků určitého sídla. Ze závěrů konference vyplývá, že mechanismy ze shromážděných informací musí být uplatněny dříve, než jsou iniciovány nové formy plánování. Takovéto mechanismy poskytnou efektivní zpětnou vazbu pro nové pojetí plánování. Efektivní hodnocení účinnosti plánu je životaschopným nástrojem uplatňování politiky rozvoje. Mnohé zprávy této konference navrhuje, aby monitoring chování lidí pokračoval i po realizaci plánu.
 - Shromažďování relevantních dat o chování účastníků v celém komplexu prostředí města není vždy jednoduché a zřetelné. Rozplést příčiny a efekty při multiplikačním efektu různých sil vyžaduje precizní metodologii. Zprávy navrhuje rozvinout více výzkumných metod.
 - Potřeba této výzkumné metodologie se obzvláště pocituje v případě, kdy chování není přesně vnímáno jako plnohodnotná součást analýz. Úzce zaměřené plány, posuzované z úzkých hledisek mohou přinést úzké, avšak zavádějící výsledky. Zjištění, že například dopravní plán poskytuje nejen zvýšenou mobilitu a přístupnost na agregované úrovni, ale poskytuje i sociální a environmentální rovnost, je možno získat pouze na základě metodologického uvažování.
 - Konference souhlasí s tím, že ekonomika je základním východiskem životaschopných a udržitelných měst. Pouze v ekonomicky zdravém systému, ve kterém funguje vláda, podnikatelé i jednotlivci, mohou být řešena sociální východiska, ekologická východiska a požadavky rovnosti občanů. Konference diskutovala o dopadu daní, zejména dopadu daní na území.
 - Druhým důvodem, proč je ekonomika základem, je fakt, že ačkoliv městští obyvatelé mají dostatek disponibilních zdrojů, je vysoce nepravděpodobné, že tyto zdroje budou podporovat sociální a ekologickou rovnost. Tradičně je uvažováno o finančních zdrojích, ale je plno důvodů uvažovat také o lidských a přírodních zdrojích.
 - Konference konstatuje, že zdroje musí být spravovány tak, aby byly každému dostupné. Pokud možno by měly být vnitřně generovány městy a města by měla být finančně soběstačná.
 - V bývalých socialistických státech je plánování poněkud zdiskreditováno, avšak územní plánování získává novou prestiž. Zejména je akceptováno hodnocení potenciálu využití území v souvislosti s chováním lidí. Současné plánování využití území je daleko více otevřeno zájmům samosprávy, než tradiční přístupy. Behaviorální dimenze je takto daleko více zahrnuta než dříve.
 - V současné době je formulace politiky daleko více mezioborově provázána, např. využití území je provázáno s dopravní politikou, regenerací fondů a sociální integrací.
 - Všeobecně existuje napětí mezi cíly segmentované politiky a potřebou propojovat politiku na principu holistického přístupu. Tyto tenze jsou výzvou pro výzkumníky, politiky a také pro samotné městské činitele.
 - Je věnována nedostatečná pozornost roli soukromých podniků při zlepšování životaschopnosti a udržitelnosti měst a interakcím mezi soukromým sektorem a státem. Ačkoliv je rozšířená shoda v názoru, že zdravý ekonomický rozvoj je nezbytný pro udržitelná města, je nutno tento názor podpořit výzkumem jak se promítá do praktických činností vis-à-vis v každodenní podnikatelské činnosti.
 - Stále je věnována nedostatečná pozornost problémům multikulturalismu a rozmanitosti, ačkoliv dnes daleko více ovlivňují fyzickou a ekologickou dimenzi udržitelnosti. Podobně je v centru pozornosti východisko fyzické dostupnosti (realizované např. dopravou), ale daleko více musí být zkoumána sociální dostupnost.
 - V některých městech je hrozbou pro obyvatele násilí a terorismus. V této oblasti musí být více výzkumu, zejména ve způsobu, jak ohrožení ovlivňuje chování obyvatel.
 - Pouze malá část výzkumu je věnována možnosti volby životního způsobu a činnosti jednotlivců a organizací, které mohou vést k nespravedlivým výsledkům v rámci společnosti jako celku. Zjednodušeně, je zde málo evidováno, které nástroje a strategie mají ověřený účinek na zlepšení sociální rovnosti v rámci městského osídlení. Tato obtížná evidence musí být rozšířena a musí mít schopnost vyhodnocení. Všeobecně, regionální městský výzkum musí poskytnout více srozumitelné směrnice pro politiky a praxi v tom směru, jaké praktické kroky je třeba učinit, aby bylo

- dosaženo trvalé udržitelnosti. Pro tento účel by mohly být rozšiřovány případové studie a vzorové ukázky. Při této činnosti musí být respektovány rozdílné podmínky a okolnosti.
- Diskuse na konferenci podtrhla důležitost větší udržitelnosti a životaschopnosti urbanistického rozvoje. Je široce uznáváno, že výstavba ovlivňuje udržitelnost města a může zlepšit charakter města. V mnoha zemích EHK ovlivňuje plánovací politiku paradigma kompaktního města. Nicméně mnoho příspěvků upozorňuje na důležitost místního kontextu a priority jednotlivých komunit při aplikaci zásad kompaktního města. Mnoho státních plánovacích politik klade důraz na smíšené využití území a větší kulturní diverzitu, životaschopnost a sociálně vyrovnané městské prostředí. Instrukce zabývající se jinými sektorovými politikami musí tato východiska vzít v úvahu.
 - Definice městské udržitelnosti a životaschopnosti, která se objevila na této konferenci, musí být poměřována schopností města poskytnout svým obyvatelům podmínky a volbu k poskytování adekvátní kvality života. Ta zahrnuje vysokou kvalitu přírodního i umělého prostředí, dobré životní a pracovní podmínky, právo lidí na bydlení, práci, sociální služby a infrastrukturu; chrání kulturní identitu, založenou na individuální volbě a obecním životě. Dále zahrnuje příležitost k participaci na rozhodování ve městě.
 - Rozptyl měst (Urban Sprawl) je všeobecným trendem, zasahujícím všechna evropská města v různém stupni. Jeho vliv je silnější ve větších městech. Zatímco ve většině evropských zemí počet obyvatel klesá, města expandují a zabírají stále více zemědělské půdy a volné zeleně. Tento fenomén je reflexí mezinárodního charakteru urbanizace a uniformního modelu konzumního stylu života.
 - Současná definice kompaktního města nerespektuje fenomén komplexní součinnosti urbanizovaného území, obklopujícího město.
 - Většina evropských měst reflektuje ve svých prostorových strukturách svůj historický vývoj a současné změny ve využívání urbánních prostorů. V současnosti reprezentují města heterogenní strukturu s jasnými složkami představující specifické výzvy. Proces transformace tradičních městských struktur je velice komplexní. Je doprovázen využíváním nové půdy, novými sociálními požadavky a novým ekologickým uvažováním. Existuje soutěž mezi zdroji a tvorbou zdrojů. Developeri v současnosti preferují rozvoj na zelené louce. Je to všeobecně levnější a jednodušší, některá ekonomická odvětví preferují nižší hustoty využívání území. Soutěž mezi jednotlivými místními správami způsobuje růst daní z nemovitostí. Je evidentní, že vzrůstající hustoty v některých oblastech vnitřního města a určité skupiny obyvatelstva navracejí rozvoj do městského jádra.
 - Paradigma kompaktního města v jeho současném pojetí se neumí vyrovnat s novou komplexitou. Je zapotřebí více výzkumu pro rozšíření konceptuálního rámce: zlepšení informačního a statistického systému a definování nových ukazatelů, které více integrovaným způsobem vyhodnotí komplexitu vyvíjejících se urbanistických typů městské struktury. Nové urbanistické návrhy by měly být posuzovány z hlediska trvalé udržitelnosti, z hlediska využití území, sociálních požadavků na soukromí, více soukromých volných ploch a kontakt s přírodními prvky, přičemž nesmí být ztracen kontakt s tradičními urbanistickými hodnotami a jejich kulturním, sociálním a ekonomickým potenciálem.
 - Silné řídicí síly, které spouštějí proces urbánního rozptylu, musejí být příslušnými akcemi zvráceny. To zahrnuje ekonomické a regulační nástroje, osvětu a varování. Politika využití území je pouze jeden z nástrojů. Z regionální perspektivy není cílem redukovat mobilitu, ale poskytnout polycentrický model rozvoje, který bude respektovat diferencovaný životní styl a nabídnout volbu více alternativních dopravních módů.
 - V některých zemích je Urban Sprawl generován ilegální výstavbou a neformální parcelací půdy. Tyto oblasti často čelí vážným problémům při zajišťování infrastruktury, nejistotou vlastnických vztahů a potřebují zlepšit kvalitu bydlení a životních podmínek. Pro tyto oblasti je nutno stanovit speciální politiky bydlení, aby byly integrovány do urbánních a sociálních struktur a aby byly minimalizovány negativní účinky zastavěného prostředí. Tyto politiky zahrnují asistenční programy pro nízkopříjmové skupiny a daňové a úvěrové podmínky pro dotaci zlepšení bydlení.
 - V mnoha zemích existují tržní trendy k podpoře a usnadnění vlastnického bydlení prostřednictvím různých stimulů. Nevýhody nájemného systému vedou k jeho úpadku. Dopadají to zejména na mladší skupiny obyvatel, které nemají prostředky, aby se staly začínajícími vlastníky bytů.
 - Dostupnost může být posuzována z širších hledisek, která berou v úvahu přerozdělování bydlení, minimální bytové standardy, životní cykly různých skupin vlastníků, vzájemnou pomoc (rodin a sociálních skupin) apod. Programy bydlení by měly vzít v úvahu změny v sociální struktuře obyvatel a poskytovat poradenství pro řešení nových potřeb, obzvláště pro stárnoucí obyvatelstvo.
 - Programy bydlení jsou obecně orientovány v první řadě na získání bytu. Vlády tak používají širokou škálu nástrojů, aby pomohly různým skupinám obyvatel (odpuštění daní, osvobození zainteresovaných plátců od daně, všeobecné intervenční podpory). Většina těchto nástrojů pomáhá vlastníků domů se středními a vyššími příjmy, ale selhává u nízkopříjmových skupin.
 - Výzvou pro většinu evropských zemí je rehabilitace bytových domů, postavených ve druhé polovině 20. století a regenerace brownfields. To se týká zejména bývalých socialistických států. Musí být přijaty adekvátní finanční a institucionální opatření. Některé zkušenosti z urbanistické regenerace ukazují její přínosy (vyšší daně, vyšší úroveň sociální ochrany). Aby byly tyto akce úspěšné, musí být vzato v úvahu sociální smíšení obyvatel, zejména ve vnitřních oblastech města.
 - Návrh hustot zástavby při urbanistickém rozvoji byl používán jako klíčový politický nástroj při zlepšování obyvatelnosti městských území. Hustoty reflektují

vztahy mezi infrastrukturou a vybaveností na straně jedné a počtem bytů a obyvatel na straně druhé.

- V centrálních oblastech by měly být hustoty vztahy k „únosné kapacitě“ (podle environmentálních analýz) při využití alternativ, restrikcí, kompenzací apod. Procesy obnovy a následující vzrůst hustot zástavby a využití území by měl být doprovázen odpovídajícím nárůstem vybavenosti. Při regeneraci brownfields by měla být sledována i vyváženost vztahu bydliště - pracoviště (pracovní místa - byty). Pro vyřešení nárůstu cen pozemků a gentrifikace je potřeba použít řady nových nástrojů - plánovacích, finančních a fiskálních.
- Důležité je soustředit se na zajištění nabídek území pro městské aktivity, aby bylo zajištěno smíšené využití území a také zvýšeny příjmy z území. Neschopnost urbanistů soustředit v předstihu dostatečnou nabídku uspokojivých pozemků vytváří v tradičních městských jádrech konstantní tlak na časté změny ve využití území, spekulativní tlaky apod.
- Předměstí a příměstské zóny vyžadují takovou politiku, která podporuje umísťování aktivit a zajišťuje integrovanou a soudržnou urbánní kostru, smíšené a variabilní využití, integrovanou dopravu a systém využití území, umístění aktivit, které podporují městský život (obchody, volný čas, parky apod.) a zachraňuje a vytváří volné prostory pro veřejné využití.
- Je evidentní, že urbánní struktura je ovlivněna objemem a druhem dopravy. Narůstající Urban Sprawl ovlivňuje dopravní provoz, vytváří velké přepravní vzdálenosti a zvětšuje potřebu dopravy, zejména osobními auty. Pro zlepšení dopravní infrastruktury v urbanizovaných územích byla vytvořena řada dopravních politik. Tyto politiky zahrnují inovativní dopravní systémy, široké užití separovaných dopravních toků, zavádění alternativních dopravních módů, integraci dopravního a územního plánování.
- Efektivní plánování využití území na jednotlivých úrovních má potenciál redukovat potřebu dopravy. Lepší smí-

šené využití území, podporované příslušnou institucionální úpravou soustřeďování (clustering) územního rozvoje okolo dopravních tras a uzlů redukuje potřebu dopravy a poskytuje lepší přístupnost v hustěji zastavěných územích. Avšak lokální řešení nejsou schopna kompenzovat trendy ve větším měřítku, které mají za následek nadměrný zábor zemědělské půdy a přírodních území. Pro integrované využití území, plánování dopravy (a to jak institucionální, tak organizační) a územně plánovací přístup je klíčový regionální pohled. Lepší pochopení modelů pohybu za prací a za bydlením je nezbytné pro poskytnutí více efektivních dopravních a územně plánovacích strategií. Závěrem: integrace místního kontextu z hlediska urbanistických struktur a kultury je klíčová při poskytování udržitelných řešení.

- Pokračující Urban Sprawl vedl ke ztrátě volné půdy a ostatních přírodních území. Existuje vzrůstající množství příkladů integrace ozeleňování s ekologickým pohledem ve vztahu k územnímu plánování. Na druhé straně regenerace městského jádra a vzrůst hustot je velmi zřídka doprovázen vytvářením ekosystémů. Projekty obnovy velmi zřídka integrují recyklaci vybavenosti a více zelených prostor s ekologickou hustotou. Integrace ekocyklů do urbanistické obnovy a stavby nových bytů jsou obsaženy pouze v několika pilotních projektech.
- Zdá se, že existuje konflikt mezi strategickými perspektivami urbánního rozvoje a některými územně plánovacími nástroji. Lokální územně plánovací nástroje mají ve většině případů reaktivní charakter a nejsou schopny držet krok s požadovanými změnami. Je potřeba, aby byly více flexibilní, a mnohem snadněji aktualizovatelné, schopné přijmout komplementární politiky mimo oblast využití území a být v souladu s širšími zájmy, které ovlivňují.
- Městské politiky potřebují vysoký stupeň participace relevantních činitelů. Jestliže účastníci sledují pouze svůj vlastní zájem bez ohledu na zájmy ostatních aktérů, nebude výsledek ve smyslu obyvatelnosti a udržitelnosti města optimální. Úsilí vyrovnat se s účinky ekonomické globalizace pouze nástroji územ-

ního plánování je bezvýsledné. Požadavky podnikání musí být posuzovány a kombinovány s veřejnými zájmy a s požadavky místních obyvatel. Protože zaměstnání je daleko více flexibilní než dříve, mělo by se uskutečňování potřeb obyvatel řídit zájmem firem. Plánovači uznávají, že města jsou v první řadě pro občany.

- Občané ve své rozmanitosti, ve svých rozdílných ekonomických a sociálních organizacích jsou podstatou veřejnosti pro urbanistickou politiku. Jestliže nejsou občané vyzváni jako hlavní účastníci v rozhodování, vyjádří svůj protest formou apatie. Mohou se začít stěhovat, anebo dokonce vyjádřit svůj protest násilnými formami. Ve všech zemích se požaduje, aby vládnutí bylo více otevřeno všem partnerům, bez ohledu na jejich bohatství a kvalifikaci. Demokracie je otevřena každému a územní plánování musí být demokratické.
- Růst měst daleko přesahuje hranice městských komunit do celků pod názvem aglomerace. Územní plánování musí vymezovat území, která se mohou lišit od obvodů, řízených samosprávami. Jedním ze způsobů, jak je možno se vyrovnat s tímto problémem je vytvoření dohod mezi ústřední vládou a místními orgány, často směřujících k vytvoření projektů sousedství zejména pro programy regenerace.
- V procesu evropské unifikace se ukazuje jako znepokojivý problém přeshraničních vztahů. Existují velké obtíže při specifikaci přeshraničních regionů, zejména z hlediska statistik a plánovacích studií. Statistiky a systémy vychází ze státního pojetí v souladu s Christallerovou hypotézou hierarchie urbanistických funkcí od lokální úrovně až po úroveň státní. Odklon od metropolizace a rozptyl urbanistických formací do sítě (fabric) je roven vizi, která respektuje místní tradice, kdy výstavba většinou vycházela z potřeb lokálních oblastí.
- Ve všech zemích jsou součástí národních programů urbanistické projekty pro lokální oblasti. Hlavní cena národních programů je v tom, že umožňují finanční podporu. Vztahy mezi lokální, regionální, národní a mezinárodní infrastrukturou bývají velice rozdílné podle druhu

projektů. Obsah monitorování místních projektů obsahuje více hlediska socio-ekonomická a socio-politická než hlediska prostorová.

- Ve všech zemích je sledován přesun k lokálnímu plánování. Úspěšnější je tam, kde existuje větší lokální autonomie. Když místní správa nemá dostatek financí a odborníků, může nastat frustrující propast mezi vizemi a možnostmi tyto vize realizovat. Proto je stále důležitější, aby centrální vláda rozdělovala bohatství a redukovala nerovnosti vyplývající z historických a přírodních podmínek. Smíšení účinnosti národního bohatství a záměrů místního plánování je důležitým cílem. Někdy je státní intervence, případně intervence OSN nezbytná, zejména existuje-li hrozba, že bude zničeno historické dědictví. Dokumentace rizik, která provázejí tyto procesy je urgentním předmětem výzkumu. Rozvoj cestovního ruchu a informačních technologií je často prováděn s malou představitostí a existuje určitá váhavost nové ekonomie při využití historického bohatství.
- Správa (governance) měst je koncept širokého deštníku, který zahrnuje mnoho činitelů, sektorů a úrovní zahrnující soukromý, veřejný a občanský sektor. V diskusi byly osvětlovány vztahy mezi jednotlivými sektory a úrovněmi správy. Integrovaná rozhodnutí jsou prozatím spíše slovně požadována než skutečně prováděna. Existují problémy koordinace jednotlivých veřejných činitelů, tj. rozličných ministerstev, koordinace mezi centrální a lokální úrovní, mezi vládami sousedních států apod. Diskuse se věnovala zejména vztahům mezi orgány veřejné správy, ačkoliv tento problém se také týká soukromých a dobrovolných organizací.
- Podle mnohých zkušeností chybí často národní politika rozvoje měst a často také chybí vládní projednání takovéto politiky. Ačkoliv mnoho konkrétních

projektů bylo úspěšných, chybí jasné záměry, jak poznatky z těchto projektů uplatnit jinde. Dalším problémem je uvedení projektu v život. Nedostatek koordinovaného řízení projektu, nedostatek odpovědnosti a rozdělení kompetencí mezi různé úrovně a sektory je příčinou neúspěšnosti projektu. Vytvoření koalicí a partnerství mezi soukromým sektorem, veřejným sektorem a občanskou společností není vždy lehké.

- Plánovači mají v náplni práce koordinovat projekty na různých geografických a politických úrovních, mezi různými sektory a mezi různými účastníky. V případě, že se zaměří na participaci s občany a vnímají potřeby trhu, jsou schopni být prostředníky mezi volenými zastupiteli a dalšími účastníky plánovacího procesu. Existuje velká potřeba osob, které slouží aktivitám obcí. Jestliže volené osoby se objevují na pět, anebo šest let, tak nemají zájem být koordinujícími činiteli dlouhodobých projektů, dokonce ani tehdy, když se týkají jejich správních obvodů. Poskytování relevantních a pravdivých informací pro všechny účastníky je nezbytnou povinností plánovačů, kteří musejí používat všechny známé techniky, zejména mapy s podporou počítačových technologií.
- Jestliže plánování měst směřuje k novým strategickým cílům, otevírá se velké pole pro výzkumné pracovníky na úseku urbanismu. Požaduje se po nich, aby promítli vize do analýz sociálního a ekonomického kontextu, místních zdrojů, kvalifikace lidí apod. Výzkumníci musí předávat výsledky analýz občanům a občanským asociacím a pomoci jim při debatě o volbě možností. Výzkumníci mohou hrát důležitou roli při zprůhledňování a pochopitelnosti územního plánování, vysvětlující účastníkům příčiny problémů a nabízející příležitosti k jejich řešení. Jestliže je podstata plánování kontroverzní, politici uvítají kritický přístup. Akčně oriento-

vaný výzkum může přispět k tomu, aby bylo územní plánování více obsažné.

- Ve většině zemí je urbanistická politika více či méně monitorována. Zprávy mohou hovořit o úspěších či rozčarováních. Při obnově měst je společným zájmem fyzická obnova struktury. Sociální posuzování často chybí. Sociální polarizace pokračuje zejména ve smyslu etnických skupin. Na druhé straně vedoucí podnikatelé a další majetné skupiny jsou většinou přetíženi pracovními závazky. Obyvatelé protestují proti plánovacím nástrojům většinou soudní cestou, anebo stavějí ilegálně. Experti jsou obviňováni z uplatňování příliš mnoha homogenních kritérií pro zajištění správného rozvoje, zejména v jedinečných lokalitách. Jsou obviňováni z toho, že neberou v úvahu historický vývoj lokalit. A tato nedorozumění jsou příčinou, proč se volá po novém uplatňování znalostí.

Náměty pro další výzkum

Dalším výzkumem by měly být řešeny zejména tyto otázky:

- Jakou roli hrají jednotlivé úrovně a sektory správy při vládnutí městu (Urban Governance) a při územním plánování? Jakou roli by měly hrát?
- Jaký je vztah mezi participací občanů a politickými reprezentanty a plánováním? Jaký by měl být?
- Jaké jsou pozitivní zkušenosti z uplatňování politických iniciativ ve standardních postupech územního plánování?
- Jak je organizován urbanistický výzkum ve vztahu k orgánům územního plánování, univerzitám a vědeckým komunitám? Jak může výzkum napomoci integrovanému rozhodování a sestavování partnerství lokálních iniciativ a reprezentantů podnikatelů?

Přeložil a upravil: (-jm-)